

Več organiziranega sodelovanja

Problemska konferenca o družbenih organizacijah in društvih je opozorila, da so le-ta vse preveč zaverovana v obdelovanje svojih »vrtičkov«, premalo sodelujejo z drugimi »vrtičkarji« in se prešibko vključujejo v širša družbena prizadevanja.

Problemska konferenca, ki sta jo pripravili občinski konferenci socialistične zveze in zveze socialistične mladine, je bila dolgo pričakovana kot konferenca o organiziranem preživljanju prostega časa. Takšen je bil namreč dogovor lanske konference. Tematiko pa so razširili zaradi kongresnih gradiv in nekaterih vprašanj, ki so v tem letu opozorila nase.

Leto se je obrnilo

V tem času sta koordinacijska odbora zbrala nekatere podatke, ki so pomembni za izboljšanje delovanja družbenih organizacij in društev v občini Center. Na razposlani vprašalnik žal mnogi niso odgovorili, prispeli pa le pomagajo oblikovati, sicer ne popolno in zanesljivo, sliko tega področja. V 52 družbenih organizacijah in društvi, ki so odgovorila na vprašalnik in vključujejo pretežno mladež, je približno 27 tisoč članov. Med njimi je 20 redno in 10 honorarno zaposlenih v teh organizacijah. Zanimivo je, da je 80 odstotkov njihovega strokovnega kadra starejšega od 27 let, tri četrtine je moških. V pogovorih z njimi po krajevnih skupnostih so spoznali vrsto vprašanj in načelnih možnosti za njihovo reševanje, je v uvodni besedi dejala Tatjana Samec in nadaljevala, da so v začetku tega leta obiskali predstavnike izvršnih odborov in strokovnih služb samoupravnih interesnih skupnosti s področja tistih družbenih dejavnosti, za katere so predvidevali, da lahko v svoje delovne programe vključujejo (kot izvajalce) posamezne družbene organizacije in društva. Ugotovili so, da samoupravne interesne skupnosti niti še ne živijo prav za vsa področja (npr. zdravstvo), ali pa niso oblikovane v skladu z načelom svobodne menjave dela (brez delegacij tozdov, npr. socialno skrbstvo).

Društva na repu

V SIS so praviloma vse družbene organizacije in društva na repu. Dobesedno: po skopo odmerjenih vrsticah v programih dela, po simboličnih zneskih za njihovo dejavnost, po neslišnosti njihovih delegatov... Mnoge družbene organizacije in društva pa sploh niso nikamor vključena,

prepuščena so životarjenju s članarino. Za večino humanitarnih organizacij pa velja, da se sredstva za njihovo dejavnost stekajo v samoupravnih interesnih skupnostih mesta ali regije.

Kombinatorci – stop!

Odkrili smo tudi takšne »iznajdljiveže«, ki so svoje programe dela, včasih pretirano obsežne in praktično neizvedljive, predložili v obravnavo skupščinam več samoupravnih interesnih skupnosti. Vse kaže, da tega doslej ni še nihče odkril, kaj šele preprečil.

Tatjana Samec je nato predlagala, da bi takšnim primerom stopili na prste tako, da bi v okviru socialistične zveze pretresli programe vseh družbenih organizacij in društev, uskladili kar je v posameznih programih skupnega in jih šele nato vključili v programe ustreznih samoupravnih interesnih skupnosti. Prav tako ni več mogoče zanemarjati predloga osnutka družbenega dogovora o delu in razvoju družbenih organizacij in društev, v katerem bi morali jasno opredeliti vse možne podpisnike. Tako bi pristopili k reševanju načina financiranja.

Klic po usklajevanju

Še preden pa bi SZDL prevzela predlagano vlogo, bi morali oblikovati osnovna izhodišča vrednotenja posameznih družbenih organizacij in društev na podlagi ocene njihove pomembnosti in potrebnosti,

možnosti množičnega vključevanja delovnih ljudi in občanov vanje, vzgojnega pomena, pomembnosti za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito itd.

Verifikacija v krajevni skupnosti

Osnovna verifikacija programov družbenih organizacij in društev, ki morajo biti vgrajeni in usklajeni z načrti krajevnih skupnosti, mora biti opravljena v krajevni skupnosti sami. Koordinacijo med tako družbeno ovrednotenimi programi bi opravila SZDL, ki bi jih v skladu z družbenim dogovorom, sprejeli bi ga v občini, predlagala ustreznim SIS, je menila Tatjana Samčeva.

Kdo, koliko, kje

V nadaljevanju je dr. Franci Kozjek povedal, da ima v občini Center svoj sedež 110 družbenih organizacij in društev, vendar jih le polovica dejansko deluje v okviru občine. Med temi jih je 33 v krajevnih skupnostih, 22 pa v združenem delu. Medtem ko v krajevnih skupnostih prevladujejo združenja rezervnih vojaških starešin, društva upokojencev, prijateljev mladine, rdečega križa, tabornikov in Partizana, pa so v združenem delu aktivna predvsem športna, planinska in kulturna društva. Njihovo delo je lažje in učinkovitejše kot v krajevnih skupnostih, ker delujejo pod pokroviteljstvom OZD ali sindikalne organizacije ter združujejo manjše število članov.

Dr. Franci Kozjek, predsednik koordinacijskega odbora za družbene organizacije in društva pri OK SZDL, je zatem orisal društva po posameznih področjih.

Telesna kultura

Športno društvo deluje le v KS Poljane, v društvi Partizan pa na Taboru, Ajdovščini in na Prulah, druga pa v združenem delu. Z 0,73 kvadratnega metra telesnokulturnih površin na prebivalca je občina Center na zadnjem mestu med ljubljanskimi občinami. Položaj pa je dejansko še slabši, saj večji del pripada vzgojnoizobraževalnim ustanovam, tako da nimajo širšega pomena oziroma so za izvenšolsko dejavnost na voljo ob relativno neugodnem času. Objekti odprtega tipa, namenjeni vsem delovnim ljudem in občanom, so zelo slabo vzdrževani. Položaj naj bi nekoliko omilili objekti iz samoprispevkov. Zagotoviti bo treba uresničevanje dogovorov, da bi že pri gradnji sosesk zagotovili sredstva in prostor za rekreacijske objekte, ki bi bili namenjeni vsem starostnim strukturam.

Kultura

Kljub vrhunskim profesionalnim organizacijam v občini Center amaterska kulturna dejavnost komajda živi. Največkrat je v krajevnih skupnostih prepuščena dobri volji posameznikov in naključju. V vrtcih šolah, društvi in klubih kulturnovzgojno delo spremlja vzgojnoizobraževalno dejavnost, vendar le malokje na zadovoljivi ravni, predvsem pa ne povezano.

SZDL se že dolgo zavzema za gradnjo družbenih centrov v krajevnih skupnostih, ki bi bili središča družbenopolitičnega, telesnokulturnega, kulturnega, izobraževalnega in družabnega udejstvovanja.

Vzgojnovarstvena dejavnost

Društva prijateljev mladine in zveze tabornikov so najbolj aktivna v krajevnih skupnostih. Ob prizadevanju prvih smo zadnja leta uspeli urediti v krajevnih skupnostih otroška igrišča odprtega tipa.

Taborniki v Centru sicer nimajo odprtih površin, ki bi jim ustrezale, težave pa imajo tudi s prostori, zlasti za shranjevanje opreme in sestajanje. Velik pomen, ki ga imajo taborniki v vzgojnoizobraževalnem procesu, pri družbeni samozasčiti, obrambnih pripravah in varstvu okolja, bi jim moral zagotoviti boljše pogoje dela.

Humanitarna dejavnost

Zaradi starostne sestave prebivalcev, starih stanovanj

ljenim društvom invalidov na terenu, ki naj povezujejo vse invalidne občane. Zanje bo tudi neprecenljivega pomena, če jim bomo dali njihovim psihofizičnim sposobnostim ustrežna dela, kar je pomembna družbena naloga.

Družabna srečanja

Stane Majcen je dejal, da je med upokojenci Starega Vodmata zavel nov veter, potem ko so ustanovili svoje društvo. Podčrtal je pomen družabnih srečanj v krajevni skupnosti, ki imajo velik odziv zlasti pri upokojencih in invalidih. Prostorov resda primanjkuje,

in drugih posebnosti naše občine se v njej še bolj kot drugod uveljavljajo humanitarne družbene organizacije in društva. Čeprav imajo precejšnje težave s prostori in pomanjkanjem denarja, združujejo veliko članov. Krajevne skupnosti in ustrezne samoupravne interesne skupnosti bi jim morale nameniti več pozornosti.

Katera dela za invalide?

Ciril Pogačar je pritrdil, da se z omenjenimi težavami otepajo tudi invalidi, ki jih je v Ljubljani približno 7 odstotkov vsega prebivalstva. Za občinsko društvo invalidov je značilna tudi zelo visoka, okrog 20-odstotna letna fluktuacija članstva. Pozval je krajevne skupnosti, naj učinkoviteje pomagajo novoustanov-

vendar bi obstoječe z zadostno mero razumevanja lahko še bolje izrabljali.

500 jurjev na lepe oči

Bruno Thaler je opozoril, da imajo na Poljanah 15 tisoč mladih v 17 šolah in domovih in zanje sta dve telovadnici premalo, kako bo z gradnjo tretje pa kljub prizadevanjem zainteresiranih še vedno ne vedo. Sicer pa je rekreacija za občane (tudi starejše) na Poljanah na zavirljivi višini. Verjetno tudi ni prav, da kulturna SIS da vsaki krajevni skupnosti po 500 tisočakov – za vsak primer. Opozoril je, da so krajevne skupnosti v svoje programe veliko vložile, a delo je bilo zaman, saj jih samoupravne interesne skupnosti niso sprejele. Poudaril je še pomen izletniškega turizma, zlasti

VIDA SMREKAR

Iz razgovorov in razprav, ki so potekala na VIII. kongresu ZKS lahko razberem in mislim, da bo velika mera predlogov in sklepov kongresa uresničena. Jasno je, da iz tega vejejo odgovorne naloge vsakega komunista in tudi to, da so stvari, ki še niso dodelane. Komunist sem že svojih

dvajset let, vendar bolj delujem v sindikatu. Tu sem, če se tako izrazim, bolj doma. Menim, da je potrebno zvezo komunistov, sindikat, mladino, socialistično zvezo in vse ostale subjektivne faktorje naše družbe še bolj povezati. Partija in njeni člani morajo biti velik del teh organizacij in delovati znotraj njih.

V pokongresnem obdobju

nas vsekakor čaka še veliko dela. Mnogo napora bo še treba, če hočemo uresničiti kar smo si zadali. V osnovni organizaciji je to odvisno tudi od dobrega sekretarja OO ZK, ki naj bo dober »vodič« in seveda predvsem tovariš na vseh področjih dela. Z zavzetostjo nas vseh bomo uresničili zavzete sklepe VIII. kongresa Zveze komunistov Slovenije.

FRANČEK DROFENIK

Predvsem se moramo zavdati odmevnosti kulture, ki vpliva predvsem na mladega človeka. Pomembno vlogo igra pisana, govorjena umetniška beseda in njena idejna kot tudi estetska vrednost. Prav temu moramo posvetiti posebno pozornost. Preosnovno zavesti mladega človeka

je treba vključiti v celoten vzgojno izobraževalni sistem. Na področju kulture je še mnogo nerešenega. Predvsem je treba ustvariti materialno osnovo za razvoj kulture, ki se mora še bolj vključiti v svobodno menjava dela. Sama samoupravna preobrazba kulture vsekakor pomeni tudi preosnovno človeške zavesti.

obiskovanje krajev iz NOB in zamejskih Slovencev.

Premalo društev

Jože Šager je menil, da je v krajevnih skupnostih glede na interese krajanov premalo društev in da so za njihovo

Zveza telesnokulturnih organizacij še ni stopila v krajevne skupnosti, podobno velja za kulturo.

Družbeni centri so res odlična rešitev, verjetno pa jih ne bomo tako kmalu uspeli zgraditi v vsaki krajevni skupnosti. Zato naj dotlej velja za družbeni center vsak prostor, četudi sobica, ki lahko služi za izboljšanje delovanja dejavnosti krajevne skupnosti, med katere šteje tudi delo družbenih organizacij in društev. O tem se moramo v krajevnih skupnostih temeljito pogovoriti.

Kako se oblikuje zavest mladih

Marjetka Stopajnik je dejala, da se zavest mladih oblikuje predvsem z izkušnjami, akcijami in zgledi. Vsega tega v naših organizacijah, Rdečem križu in drugih, ne manjka. Zlasti veliko je množičnih solidarnostnih akcij.

Poljanci vabijo k sodelovanju

Bruno Thaler je povedal, da na Poljanah pravkar preurejajo dvorano doma Anice Černejeve. V njej naj bi se odvijala

organiziranje družbenopolitične organizacije še vse premalo storile. V celodnevni šoli še ni dovolj aktivnih družbenih organizacij in društev. Uvajamo usmerjeno izobraževanje, ne da bi v ta prizadevanja vključili strokovna združenja, da bi lažje zorali ledino. Podobno velja za organizirano preživljanje prostega časa.

kulturna dejavnost ne le gledališča Glej, ampak tudi drugih. Morda bi ne bilo slabo, če bi dvorano uporabljale za svojo dejavnost tudi druge krajevne skupnosti, saj Center navsezadnje ni tako zelo prostorsko razsežen. Takšnega sodelovanja med krajevnimi skupnostmi doslej nismo razvijali, kar pa ni prav.

Informiranje v temeljnih okoljih

Komisija za politično propagando in informiranje pri komiteju občinske konference ZKS Ljubljana Center je pripravila razpravo o informiranju v združenem delu in v občini. Uvodne misli so podali Vojko Novak, Janez Korošec, Božo Kovač in Mišo Javornik.

Predsednik OK SZDL Ljubljana Center, Vojko Novak, je zbranim podal temeljne značilnosti občine. Zanj je v zadnjem času značilna tudi ugodna politična klima, ki se ne nazadnje odraža tudi skozi uspele akcije, kot so bile samoprispevek II, volitve in druge. Delegatskemu sistemu smo dali še širše temelje, vendar bodo delegati lahko uspešno opravljali svojo funkcijo le, če jih ne bomo prepustili same sebi, ampak bomo sebe in njih angažirali na vseh ravneh. SIS ne delajo zadovoljivo, to pa je tudi odraz premajhne pozornosti, ki so jim jo namenile subjektivne sile. V občini Center smo pred nadvse pomembno akcijo – preoblikovanjem krajevnih skupnosti v skladu z ustavo in novo zakonodajo. Preoblikovanje seveda ne pomeni mehaničnega drobljenja sedanjih krajevnih skupnosti, ampak takšno preoblikovanje, ki bo izhajalo iz resničnih potreb delovnih ljudi in občanov, da bodo lahko dejansko postali oblikovalci življenja v svojem kraju bivanja.

Snovalci obveščanja

Janez Korošec, pomočnik glavnega in odgovornega urednika Komuniste, je poudaril, da postaja delavec v združenem delu začetek in konec družbenega informiranja, njegova dolžnost je, da je obveščen in da obvešča. Sredstva javnega obveščanja morajo spodbujati delovne ljudi in občane kot snovalce in ustvarjalce obveščanja. Iskati moramo tudi nove oblike ob-

veščanja, pri čemer ne smemo zanemarjati pomena govorne besede. Novinarji morajo stopiti k delavcem v neposredni proizvodnji, v krajevni skupnosti, se z njimi pogovarjati. Boriti se moramo proti raznim ozkim interesnim pritiskom, monopolom in primerom zapiranja informacij, kar nedvomno škodi interesom delavskega razreda, zagotavljati pa moramo ustvarjalno marksistično kritiko. Seveda ne smemo pri tem zlorabljati svobode obveščanja.

Glasila OZD ne bodo imela ugleda, če ne bodo demokratične tribune. Njihove informacije morajo biti kvalitetne, omalovaževalni odnos do teh glasil mora preživeti, pač pa se moramo zavzemati za njihovo vklopljenost v sistem informiranja. Novinarji teh glasil so v težjem položaju od novinarjev drugih sredstev javnega obveščanja.

Družbenopolitična opora

Božo Kovač, predsednik Društva novinarjev Slovenije, je nadaljeval, da so novinarji v združenem delu precej osamljeni, čeprav so njihova družbenopolitična odgovornost in etične naloge zelo velike. Premalo imajo opore družbenopolitičnih organizacij in društva novinarjev. Upoštevati je treba, da sta novinarska etika in odgovornost vpeti v razmerje sil, tudi znotraj delovne organizacije. Interesni pluralizem prinaša nove naloge tudi novinarjem, pri tem pa se je treba zavedati, da ima novinar toliko svobode, kolikor jo ima njegovo okolje, v prvi vrsti pa je odvisna od njega samega. Dogodke in vprašanja je potrebno osvetljevati vsestransko, pozorni pa moramo biti pred poskusi privatiziranja interesov. Spremljati je treba tudi interese zunaj TOZD, ne smemo se zapirati za tovarniške ograje. Še vse premalo je obveščanje v združenem delu obrnjeno navzven, zaprtost pa omogoča uveljavljanje tehno-kratskih tendenc pri odločanju.

Informacijski sistem ni dovolj podružbljen

Mišo Javornik, odgovorni urednik Dogovorov, je opozoril, da mnoge težave in tudi omalovaževanje, o katerem je bilo že spregovorjeno, izvirajo iz dejstva, da je naš informacijski sistem premalo podružbljen. Poleg zapiranja virov informacij otežkoča delo tudi pomanjkanje delavoljnih so-

K izboljšanju informiranja bo nedvomno pripomogel aktiv urednikov glasil OZD občine Center, ki je tik pred ustanovitvijo, nadalje oblikovanje informativnih skupin v krajevnih skupnostih, informativnih skupin pri SIS kot tudi ustanovitev sveta za informiranje pri OK SZDL. Pravkar je zaživel aktiv novinarjev urednikov občinskih glasil v ljubljanski regiji, ki bo imel predvsem koordinativno vlogo.

Kamni spotike

V razpravi je Niko Isajević, urednik Nove proge, opozoril na nekatere kamne, ob katere se novinarji spotikajo v svojem okolju. Na prvem mestu je vprašanje razumljivosti informacij nasploh, ne le v glasilih. Strokovne službe pripravijo obsežno gradivo in ga takega vržejo delavcem, naj razpravljajo in odločajo.

»Že večkrat smo predlagali, da bi ob gradivu podali izveček, alternativne odločitve ter posledice možnih odločitev – vse to jasno in jedrnat. Novinarji so ob dosedanem načinu pripravljanja gradiv v enako nezavidljivem položaju kot delegati. Naš predlog ni prodrl, avtorji obsežnih gradiv so se mu uprli. Zakaj? Ker so bila gradiva površno pripravljena in jasnih odgovorov ali niso zmogli ali niso hoteli povedati,« je dejal Isajević.

Božo Kovač je ob tem ugotovil, da je jezik postal žargon posameznih družbenih struktur. Takoimenovani tovarniški tisk ima z novinarskim jezikom enake težave kot druga sredstva javnega obveščanja. Novinarski jezik naj bi bil sinteza, razumljiva vsem strukturam.

Matjaž Vizjak je omenil, da na občinski ravni ni dovolj prisotna zavest o pomenu glasil OZD, pač pa se tega pomena zavedajo na republiški ravni in – poslovodni organi v OZD. V občini Center je 80 glasil OZD in njihova vloga je nadvse pomembna.

Janez Korošec je poudaril, da se komunisti vse premalo vključujejo v razreševanje vprašanj informiranja, prav tako je treba preseči razdeljenost med posameznimi uredništvi.

Zaključki

V sleherni TOZD naj spodbudijo razpravo o informiranju, prav tako pa naj bi glasila sprejela skupni dogovor o spremljanju VIII. kongresa. Komisija bo spodbudila temeljitejšo analizo o obveščanju v občini Center, vzpostavi naj se tesnejša vez med glasili OZD in Dogovori, slednji naj bi tudi česče spregovorili o problemih obveščanja v Centru. Komisija podpira ustanavljanje vseh omenjenih oblik, ki bodo prispevale k boljšemu informiranju. Komisija naj bi še podrobneje spregovorila tudi o obveščanju komunistov v Centru.

